

Подальший розвиток транспортної інфраструктури в першу чергу пов'язаний з поліпшенням транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг і мостів, забезпеченням розвитку мережі автомобільних доріг і мостів, підвищенням безпеки руху, економічності та комфортності перевезень пасажирів і вантажів, пропускної здатності автомобільних доріг області. Будівництво і реконструкція доріг повинна враховувати потреби розвитку курортно-рекреаційної зони і забезпечення її автотранспортним, а іноді і морським і річковим транспортом. Перш за все - реконструкція доріг в Генічеському, Голопристанському, Скадовському і Цюрупинському районах[6].

Література:

1. Гончаров С. Транспортний комплекс України / С. Гончаров // Фондовий ринок. – 2001. – №20. – 41с.
2. Горленко І. О. Економічні райони України: посібник / І. О. Горленко, Л. А. Тарангул – К. : Б.в. , 1999. – 205 с.
3. Зеркалов Д. В. Транспортна система України / Д. В. Зеркалов. – К. : Основа, 2006. – 704 с.
4. Пащенко Ю. Є. Розвиток та розміщення транспортно-дорожнього комплексу України / Ю. Є. Пащенко. – К. : Науковий світ, 2003. – 468 с.
5. Позднякова Л. Проблемы стабилизации транспортной системы Украины / Л. Позднякова // Бизнес-информ. – 2000. – № 13 – 14. – 24 с.
6. Щелкунов В. І. Транспортна інфраструктура регіонів України : проблеми територіально-економічного реформування / В. І. Щелкунов, Г. С. Григор'єв. – К. : Наукова думка, 2006. – 220 с.

МАШКОВА О. В., БОГАДЬОРОВА В. С.

ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Екстремальний туризм на сьогоднішній момент набуває величезної популярності серед української молоді. З кожним роком збільшується кількість людей, охочих до гострих вражень та особливого, навіть небезпечного відпочинку. Різноманітність природних ландшафтів нашої країни та велика кількість закинутих промислових об'єктів тільки сприяє швидкому розвитку екстремальних видів спорту та туризму [1].

В Україні представлені усі існуючі види повітряного екстремального туризму, а саме: банджи-джампінг і роуп-джампінг, вінгсьют, дельтапланеризм і парапланеризм, стрибки з парашутом.

Найвідомішим місцем для банджи-джампінгу є найвищий міст України – «Стрімка лань» висотою 54 метри в Кам'янці-Подільському (Хмельницька обл.). Час польоту – 3-4 секунди до точки повернення.

Для справжнього *роунджампера* найціннішими і цікавими є ніким ще незвідані місця для стрибків, але в Україні вже є і популярні місця із цього виду туризму. Найбільше їх в Криму, зокрема:

1) Скеля Шаан-Кая біля підніжжя Ай-Петринського масиву поблизу міста Алупка. Висота скелі, від підніжжя до вершини – 235 метрів. Це 160 метрів вільного падіння, 180 метрів загальної глибини і 7 – 8 найбільш захоплюючих секунд у вашому житті.

2) Качи-Кальон, Бахчисарай – річка Кача утворила у Внутрішній гряді кримських гір каньйон. Це місце по праву можна вважати одним з найкращих для роуп-джампінга. Висота Качи-Кальон близько 140 метрів, час вільного падіння – 5 секунд.

3) Скеля Червоний Камінь. Це – гігантський блок мармуроподібного коричнево-червоного вапняку висотою 72 м, площею – 125 м². Висота вільного падіння – 50-60м, час вільного польоту – 2 секунди.

4) Скеля Дива, Сімеїз – це відточений морем відріг Кримських гір, який виступає над поверхнею води на 51 метр [2].

Найбільше популярними місцями для *дельтапланів та паропланів* в Україні є:

1) Крим: Коктебель на гірському схилі хребта Кучук-Янишари; гора Ай-Петрі, звідки можна стартувати з висоти 1234 метрів над рівнем моря; бухта Ласпі, мис Фіолент і с. Оборонне (Севастополь), Байдарська долина та інші мальовничі місцевості.

2) Близьче до Карпат, які також привабливі цікавими польотами. Біля Івано-Франківська з кожним роком стає усе популярніший дельтадром Одаїв.

3) Біля міста Ямпіль у Вінницькій області протікає Дністер, на крутих берегах якого можна також літати на дельтапланах та паропланах.

В Україні серед *наземних видів* екстремального туризму виділяють найпопулярніші: альпінізм, гірські лижі та скелелазіння. Представлені також і інші види екстремального туризму: кайтсерфінг, маунтинбайкінг, маунтінбордінг, мото- та авто подорожі, пішохідні мандрівки, сноубордінг, спелеотуризм та Х-гонки.

Організацією *альпінізму і скелелазіння в Україні* займається Федерація альпінізму і скелелазіння України.

Кращі місця для альпінізму і скелелазіння, звичайно, в Криму та Карпатах, а скеледромів багато по всій Україні.

Скеля Шаан-Кая (АР Крим) – розташована біля підніжжя Ай-Петринського масиву поблизу міста Алупка, Крим. Бахчисарай – чудове місце з великою кількістю підготовлених трас. Скелелазіння в Денешах (Житомирська обл.). Неповторна природа, скелі заввишки до 25 метрів. Скелелазіння на Скелях Довбуша. Скелі Довбуша розкинулися на межі Львівської та Івано-Франківської областей в районі села Бубнище.

Нині найпопулярніші *місцевості* для розвитку *гірськолижного туризму* знаходяться в Карпатах: Буковель, Яблуниця, Славське, Драгобрат, Верховина, Вижниця, Ворохта, Рахів та ін. [3].

Кайтсерфінг представлений у Києві, а також у Бердянську, Кирилівці (Запорізька область), с. Мирне (Крим), Кobleво, Рибаківці (Миколаївська область), Скадовську (Херсонська область).

Маунтінбайкінг стає все більш популярним, спеціально обладнані майданчики для екстриму є в Євпаторії та Сімферополі.

Спелеологічний туризм. В Україні виділяють три регіони спелеотуризму: Карпатський (Закарпатська область), Подільський (Тернопільська, Хмельницька і Чернівецька області) і Крим.

Організацією мото- та авто подорожей в Україні займається Автомобільна федерація України та Федерація мотоциклетного спорту України.

Організацією пішохідних подорожей в Україні займається Федерація спортивного туризму України і Федерація спортивного орієнтування України.[4].

Водні види екстремального туризму. *Організацією вейкбордінга і водних лиж в Україні* займається Федерація вейкбордінга і воднолижного спорту України.

Улюбленим місцем любителів *віндсерфінгу* в Криму стало Азовське море завдяки своїм помірним вітрам.

Розташовані *дайв-центри і дайв-клуби* в основному на Чорноморському узбережжі Криму. Дайв-клуби є практично в будь-якому курортному селищі або місті. Найцікавіші точки для дайверів розташовані біля Кара-Дагу, Нового Світу, мисів Фіолент, Сарич, Тарханкут.

Рафтинг. В Україні є хороші маршрути на різний смак і рівень фізичної підготовки. Рафтинг по Південному Бугу слід вибирати новачкам. Він передбачає сплав по найцікавішого ділянці річки – Мігейські пороги.

Сплав по Дністру – унікальний відпочинок серед краси Дністровського каньйону.

Самий екстремальний рафтинг зможете спробувати в Карпатах – річки Черемош, Прут, Дністер.

Що стосується розвитку *екзотичного екстремального туризму*, то останнім часом популярними стали подорожі до Чорнобильської зони.

Література:

1. Екстремальний туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vechervkarpatah.at.ua/publ/test/rozdil_11_ekstremalnij_turizm/6-1-0-1659 – Екстремальний туризм.
2. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15060913/turizm/orskolizhniy_turizm – Гірський туризм.

3. Путешествия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://travel.tochka.net/7234-ekstrim-v-ukraine-chto-gde-i-skolko-stoit/> . – Екстрим в Україні: що и где сколько стоит.
4. Разговоры о туризме. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vseoturizme.com/uk/priklyuchencheskij-turizm/61-zemnie-vidi.html> – Наземні види пригодницького туризму.

МАШКОВА О. В., ІВКІНА М. С.

ПРОСТОРОВІ ВІДМІННОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ АДАПТИВНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ

За даними ООН на 1 січня 2015 року чисельність людей з особливими потребами в світі наближається до 1 млрд. осіб і продовжує рости [5, 7], а людей старше 55 років – 1,2 млрд. осіб (загальна чисельність населення світу – 7,18 млрд. осіб). Отже, цільова аудиторія даного виду туризму є досить значною.

Організація спортивного напрямку інвалідного туризму найкраще представлена на сайтах таких громадських організацій як Міжнародна спортивна і рекреаційна асоціація для людей з церебральним паралічем, Міжнародна спортивна асоціація сліпих, Міжнародна спортивна асоціація для осіб з вадами інтелекту, Міжнародна федерація Сток-Мандевільських ігор, Міжнародна спортивна організація інвалідів на візках [6].

Що стосується рекреаційного і реабілітаційного напрямів інвалідного туризму, то в останнє десятиліття вони дуже швидко розвиваються, особливо у високорозвинутих країнах світу. Створено багато web-сайтів, які надають інформаційну підтримку і пропонують туристичні подорожі для людей з особливими потребами, найбільш повна інформація представлена на сайті –www.wheelchairtraveling.com [8].

Організація wheelchairtraveling.com була створена у 2006 році і працює для розширення можливостей людей з обмеженими можливостями, їх друзів і близьких, які прагнуть отримати доступ до світу пригод і відпочинку. Засновниця організації Ешлі Лін Олсон, яку паралізувало в 14 років від автомобільної аварії. Вона завжди любила пригоди, проводити час на відкритому повітрі, після травми вона створила wheelchairtraveling.com, щоб поділитися знаннями про подорожі, щоб дати людям інструменти для планування своїх поїздок, і сьогодні, це керівництво для організації подорожей для людей з обмеженими можливостями з порадами та рекомендаціями від людей з усього світу.

На сайті представлені туристичні маршрути для людей з обмеженими можливостями для всіх туристичних макрорегіонів світу.